

MEDIJI O ZDRAVSTVU

četvrtak, 02. jun 2022.godine

RTS- Lončar: Sada su apsolutni prioritet pacijenti s karcinomom

RTS- Na VMA se ponovo rade transplantacije

BLIC- Jun proglašen za Nacionalni mesec mentalnog zdravlja u Srbiji, u planu brojne aktivnosti

N1- Popović: Visoka koncentracija olova u krvi dece u Srbiji zbog zagađenja

DANAS- U zrenjaninskoj bolnici moguć skrining aneurizme abdominalne aorte

NOVOSTI- DR MILENKO BOGDANOVIĆ, INSTITUT ZA SUDSKU MEDICINU:
Šta su pokazale obdukcije umrlih od virusa korona

POLITIKA- Najteže im padaju redovi kod lekara

POLITIKA- Majmunske boginje nisu povezane sa kovidom 19

Lončar: Sada su apsolutni prioritet pacijenti s karcinomom

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar istakao je da su sada apsolutni prioritet pacijenti oboleli od karcinoma. Zbog toga će, naglasio je u svim hirurškim klinikama, na dalje, biti operisani samo onkološki pacijenti, i u njima neće biti operacija koje nisu hitne, a sve druge biće prebačene na jednu hirurgiju.

Zlatibor Lončar izjavio je da su kapaciteti preopterećeni kovid pacijentima, kao i strah građana da dođu u zdravstvene ustanove tokom pandemije, doveli do toga da se pojedina oboljenja kasno dijagnostikuju, da se kasno počne sa lečenjem, ali i stvore liste čekanja.

Naglasio je da su sada apsolutni prioritet pacijenti oboleli od karcinoma.

"Rastu liste čekanja, svuda, ne samo kod nas, jer tokom pandemije nije moglo da se radi, ali pokušaćemo da taj problem rešimo brže od drugih. Radićemo i trudićemo se da to sve nadoknadimo, imamo nove kapacitete, bolju opremu, primili smo i mlade lekare, pred kojima je ozbiljan izazov", rekao je Lončar.

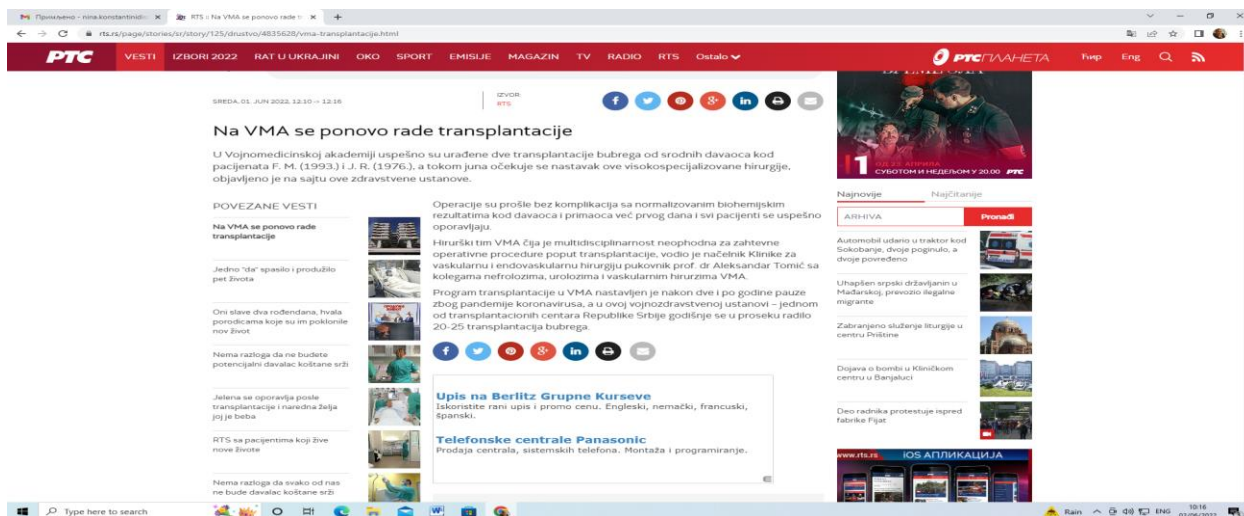
U tom smislu je naglasio da će u svim hirurškim klinikama, na dalje, biti operisani samo onkološki pacijenti, i u njima neće biti operacija koje nisu hitne, a sve druge hirurške intervencije biće prebačene na jednu hirurgiju.

Lončar je rekao i da će njegov predlog biti da se kovid bolnice u Batajnici, Kruševcu i Novom Sadu, kada izađu iz kovid sistema, bave listama čekanja.

"Te nove bolnice imaju skenere, ultrazvučne aparate, rendgene, da skidamo polako liste čekanje. One imaju i operacione sale, pa će sve biti stvar organizacije. To bi bio benefit za sve pacijente", pojasnio je Lončar.

Na pitanje da li je tačno da je kovid bolnica u Batajnici prodata, odgovara da se o tome nije ni razmišljalo, niti govorilo.

"Mi nikada o prodaji nismo pričali, niti je to ikada bila ideja. Bolnica u Batajnici pripada KCS, bolnica u Kruševcu pripada KC Niš, a ona u Novom Sadu pripada KC Vojvodini. U skladu sa tim će se i raditi", zaključio je Lončar.

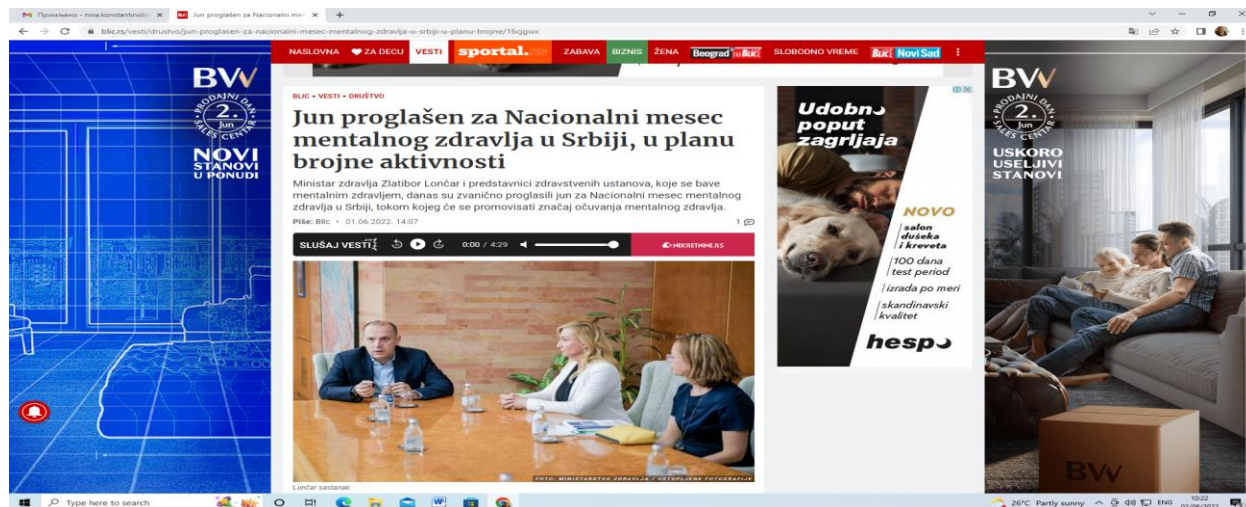
Na VMA se ponovo rade transplantacije

U Vojnomedicinskoj akademiji uspešno su urađene dve transplantacije bubrega od srodnih davaoca kod pacijenata F. M. (1993.) i J. R. (1976.), a tokom juna očekuje se nastavak ove visokospecijalizovane hirurgije, objavljeno je na sajtu ove zdravstvene ustanove.

Operacije su prošle bez komplikacija sa normalizovanim biohemijskim rezultatima kod davaoca i primaoca već prvog dana i svi pacijenti se uspešno oporavljaju.

Hirurški tim VMA čija je multidisciplinarnost neophodna za zahtevne operativne procedure poput transplantacije, vodio je načelnik Klinike za vaskularnu i endovaskularnu hirurgiju pukovnik prof. dr Aleksandar Tomić sa kolegama nefrolozima, urolozima i vaskularnim hirurzima VMA.

Program transplantacije u VMA nastavljen je nakon dve i po godine pauze zbog pandemije koronavirusa, a u ovoj vojno-zdravstvenoj ustanovi – jednom od transplantacionih centara Republike Srbije godišnje se u proseku radilo 20-25 transplantacija bubrega.

Jun proglašen za Nacionalni mesec mentalnog zdravlja u Srbiji, u planu brojne aktivnosti

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar i predstavnici zdravstvenih ustanova, koje se bave mentalnim zdravljem, danas su zvanično proglasili jun za Nacionalni mesec mentalnog zdravlja u Srbiji, tokom kojeg će se promovisati značaj očuvanja mentalnog zdravlja.

Lončar je rekao da je takva odluka usledila nakon teškog perioda koji traje duže od dve godine, od izbijanja pandemije virusa korona, a koji je uticao na mentalno zdravlje građana, prenosi Tanjug.

"Ne treba da se pravimo kao da se ništa ne dešava i da očekujemo da će neke stvari da se reše same od sebe", ukazao je ministar.

Kako je rekao, nakon korone, usledio je rat u Ukrajini, koji sve opterećuje, zatim i majmunske boginje, što izaziva stres kod ljudi da li će biti hrane, grejanja... što sve utiče na mentalno zdravlje, i mladih i starih.

"Ne možemo da žmurimo pred vestima koje nas svaki dan zatrpavaju, takve vesti nas sve uznemire, i zato sam pozvao najstručnije ljude koji se bave mentalnim zdravljem da vidimo šta možemo da uradimo da pomognemo svima", rekao je Lončar.

Dodao je da će Ministarstvo zdravlja sa stručnjacima iz te oblasti uraditi sve kako bi se značaj očuvanja mentalnog zdravlja približio građanima.

"Zato smo doneli odluku da jun bude Nacionalni mesec mentalnog zdravlja. Prvi put u Srbiji će ceo mesec biti posvećen mentalnom zdravlju, a to znači da će se uključiti svi domaći stručnjaci, kao i sve ustanove kako bi promovisali šta je to mentalno zdravlje i da to nije sramota, da ne moraju građani da budu bolesni da bi se posavetovali sa stručnjacima", ukazao je Lončar.

Dodao je da će biti napravljeni timovi stručnjaka i u Domovima zdravlja, kako bi sa lekarima opšte prakse radili na tome kada da posumnjaju, kako da dijagnostikuju i da znaju šta u tom momentu da rade sa takvim pacijentima, prenosi Tanjug.

Lončar je ukazao da je problem i što veliki broj pacijenata koji dođe do psihijatrijskog lečenja, to lečenje iz nekog razloga ne nastavi.

"Najneophodnije je raditi sa decom i mladima kako bismo im stvorili pravu sliku o mentalnom zdravlju, ali i da utičemo na starije koji nemaju dovoljno znanja o psihologiji. To ne znači da ćemo menjati nečije mišljenje, već ćemo samo da ih edukujemo kako da pristupe problemu", istakao je ministar.

Lončar je apelovao na medije da se posvete problemu mentalnog zdravlja kroz promociju i stručne savete.

Direktorka Klinike za psihijatrijske bolesti "Dr Laza Lazarević" Ivana Stašević Karličić zahvalila je ministru što je prepoznao značaj problema mentalnog zdravlja.

"Bez mentalnog zdravlja nema kvaliteta života", naglasila je ona.

Ako se vratimo u 2020. godinu, vidimo da su tokom korone oboleli svi oni koji su imali predispozicije da obole od raznih mentalnih poremećaja, pa je stres samo to ubrzao i tada smo imali najveći porast javljanja u ustanove za mentalno zdravlje, dodala je Stašević Karličić, prenosi Tanjug.

"Cilj nam je da popravimo i približimo ljude sa značajem mentalnog zdravlja, te da znaju da svakog dana mogu dobiti pomoć, 24 časa dnevno, od primarne do tercijarne zdravstvene zaštite", poručila je.

U Srbiji je urađena prva Nacionalna studija o proceni mentalnog zdravlja, a rezultati pokazuju da u ovom trenutku 15,2 odsto stanovništva ispunjava kriterijume nekog psihičkog poremećaja, ukazala je dr Milica Pejović Milovančević sa Instituta za mentalno zdravlje.

Važno je, kaže, da je to prva nacionalna studija, a da su rađene različite procene mentalnog zdravlja tokom pandemije, ali i početkom ove godine.

"Za nas je bilo iznenađujuće da depresiju ima oko 2,2 odsto stanovništva, anksiozne poremećaje 1,8 odsto, a najčešći problem u Srbiji je zloupotreba alkohola - 7,2 odsto stanovništva", navela je.

Dodala je da se naši rezultati ne razlikuju od evropskih i svetskih rezultata gde ti procenti idu od 10-18 odsto.

"Značajno je da naša studija nije pokazala pad kvaliteta života tokom pandemije", rekla je Pejović Milovančević.

Popović: Visoka koncentracija olova u krvi dece u Srbiji zbog zagađenja

Visoka koncentracija olova u krvi dece u Srbiji je rezultat izloženosti zagađenoj životnoj sredini, izjavio je FoNetu predsednik Udruženja za javno zdravlje Srbije Dragoslav Popović, povodom istraživanja objavljenog u medicinskom časopisu Lanset i upozorio da su posledice dugoročne i da niko od njih nije zaštićen, ma koliko bogat bio.

Istraživanje u okviru Studije globalnog opterećenja bolestima, povredama i faktorima rizika, pokazalo je da je prosečna koncentracija olova u krvi dece u Srbiji 2,4 mikrograma po decilitru, odnosno među najvećim u Evropi.

Popović je ocenio da je prisustvo olova u krvi dece indikator velikog problema koji nije nastao juče, ali koji, kako je naglasio, mora da se rešava koliko danas ili sutra.

Prema njegovom objašnjenju, "prisustvo olova u krvi je rezultat izloženosti polutantima u atmosferi, u vodi, u onome što nas okružuje".

"Zato kada merimo koliko je zagađen vazduh u Beogradu ili gradovima Srbije, u isto vreme merimo i posledice tog zagađenja na zdravlje", ukazao je Popović.

On je siguran da se olovo, kao i drugi teški metali, taloži u organizmu i dovodi do dugotrajnih promena i posledica.

Olovo utiče na mentalno zdravlje

Posebno utiče na mentalno zdravlje, na intelektualne kapacitete, a kasnije u životu može da donese i druge posledice po zdravlje, rekao je Popović.

Kako je istakao, Lanset je, kao jedan od najrespektabilnijih svetskih medicinskih časopisa, formirao komisiju upravo kako bi se bavio tim problemom i izneo ga na videlo.

Rezultate o koncentraciji olova u krvi treba shvatiti izuzetno ozbiljno, naglasio je Popović i dodao da je, uz istraživanje, ponuđena i virtuelna mapa, na kojoj je vrlo vidljivo trenutno stanje u praktično svim zemljama sveta.

I kad pogledate kartu Evrope, ilustrovao je on, jasno vidite da je najbolja situacija u "staroj" Evropi, nešto lošija u novim članicama Evropske unije, "dok je kod nas koji se nalazimo 'na periferiji' problem dostigao zabrinjavajuće razmere".

Prema Popovićevom mišljenju, srž tog problema je nerazumevanje koliko životna sredina utiče na zdravlje, uključujući vazduh koji udišemo, voda koju pijemo, hrana koju jedemo ili okruženje u kojem se nalazimo.

Ako ne rešimo pitanja vezana za životnu sredinu, ne možemo da rešimo ključne zdravstvene probleme, ocenio je on i konstatovao da ovo nije problem koji može da se leči u bolnici, niti može da se prepíše lek.

Ovo je problem koji mora da se rešava na nivou zemlje, a zdravlje mora da bude deo svih politika, poručio je Popović.

Trujemo sebe i svoju decu

Prema njegovom obrazloženju, to znači da, kada radimo strategiju o saobraćaju ili energetici, ili o zaštiti voda, ministar zdravlja i predsednik vlade moraju da obezbede da su te strategije zdrave za stanovništvo.

"Inače, ako nastavimo ovako, trujemo sami sebe i što je još gore, trujemo našu decu", upozorio je Popović, i pozvao da akcija čišćenja životne sredine počne odmah, i da se nikada ne prekida.

"Automobili koje vozimo, saobraćaj, grejanje koje proizvodi teške metale, voda koju pijemo - sve je to ključno za zdravlje", napomenuo je on i predvideo da će biti potrebno vreme da se životna sredina "isčisti" da bi mogli da kažemo da živimo u zdravom okruženju i da nema posledica po zdravlje.

Kada je reč o greškama koje su pravljene i propuštenim prilikama za poboljšanje situacije, Popović je podsetio da je Srbija poslednja u Evropi ukinula proizvodnju i prodaju olovnog benzina.

Poručio je i da mora se shvati da, bez obzira na to koliko je neko bogat ili gde živi, ne može svoje dete da "isključiti" iz ove situacije.

"Problem imaju i najbogatiji, a kod siromašnih je utoliko veći pošto su izloženi i drugim rizicima. To je samo znak da svi moraju da se mobilišu da se nešto promeni", naglasio je Popović.

Ako se nastavi isti odnos prema zagađenju životne sredine, on smatra da sami sebi sečemo granu na kojoj sedimo.

"Rezultati Lansetove studije, ali i ono što se zna o teškim metalima, govori da sečemo svoj intelektualni i ekonomski potencijal i svoju budućnost", zaključio je Popović.

Danas

The screenshot shows a news article on the 'Danas' website. The main headline is 'U zrenjaninskoj bolnici moguć skrining aneurizme abdominalne aorte'. Below the headline is a photograph of the Zrenjanin General Hospital. To the right of the article is a sidebar with a podcast advertisement for 'Kako izgleda život osoba obolelih od multiple skleroze u Srbiji'. The article text below the photo states that the Zrenjanin General Hospital is one of four hospitals in Serbia where abdominal aortic aneurysm screening will be conducted over the next three months. The sidebar also includes a 'Najnovije' section with a link to the article and a 'podkast' section with a link to the podcast.

U zrenjaninskoj bolnici moguć skrining aneurizme abdominalne aorte

Zrenjaninska Opšta bolnica „Đorđe Joanović“ jedna je od četiri bolnice u Srbiji u kojoj će se u naredna tri meseca obavljati skrining aneurizme abdominalne aorte.

Pregledi će se sprovoditi na Radiološkom odeljenju Opšte bolnice „Đorđe Joanović“.

Ciljna grupa su pušači stariji od 65 godina, i muškarci i žene, jer su oni rizična grupa za ovo oboljenje.

Ideja projekta u koji je uključena i zrenjaninska bolnica je da se sprovede istraživački projekat, kako bi se utvrdilo kolika je učestalost ove bolesti u našoj populaciji.

Što se tiče dosadašnjih podataka, prošle godine je u Srbiji operisano 400 bolesnika koji su imali aneurizmu trbušne aorte, od kojih je stotinu hitno operisano, sa jakim bolovima ili im je već pukla aorta.

Zakazivanje se obavlja svakog radnog dana, od 8 do 12 časova, na broj telefona 023/513-328.

вечерње НОВОСТИ

DR MILENKO BOGDANOVIĆ, INSTITUT ZA SUDSKU MEDICINU: Šta su pokazale obdukcije umrlih od virusa korona

NALAZ na plućima je ono što je najupadljivije kod umrlih od kovida 19. Do takvog zaključka došli su i naši stručnjaci Instituta za sudsku medicinu, koji otkako su dobili novu tzv. "sigurnu" salu, rade i obdukcije preminulih od posledica ove infekcije.

Docent dr Milenko Bogdanović, specijalista sudske medicine, kaže za "Novosti" da su, ugrubo opisano, takva pluća usled zapaljenja veoma otečena, bezvazдушna, neelastična, čvršće konzistencije u odnosu na zdrava, često velike težine, a mikroskopskim pregledom uočavaju se ćelijski elementi zapaljenja i znaci difuznog alveolarnog oštećenja. Promene usled ove infekcije u pojedinim slučajevima viđene su na tkivu mozga, srca, na krvnim sudovima...

Kod osoba koje su bile zaražene virusom korona, a obdukovane su u Institutu za sudsku medicinu Medicinskog fakulteta u Beogradu, postmortalna dijagnostika je, kaže docent Bogdanović, složenija i raznovrsnija u odnosu na standardne autopsijske procedure.

- Pored same obdukcije, analiza ovakvih slučajeva podrazumeva patohistološke, imunohistohemijske, molekularno-biološke, toksikološke i druge analize.

* Šta je cilj autopsija koje radite na telima preminulih za koje se znalo da postoji infekcija virusom korona?

- Glavni ciljevi ovakvih obdukcija jesu da se precizno utvrdi uzrok smrti kod osobe koja je bila zaražena virusom korona, da se ispita povezanost ovakve zaraze sa nastupanjem smrtnog ishoda, te da se uoče i opišu makro i mikro morfološke promene na različitim organima. Veličina uzorka, koji bi bio dovoljan za validne zaključke, u domenu je statističke procene, što je jedna od narednih faza u našim istraživanjima.

* U kojim slučajevima su rađene obdukcije?

- Po nalogu suda, iz pravnih i pravno-medicinskih razloga, a od kada je počela ova pandemija, svako telo koje je upućeno na obdukciju se testira i tako se utvrđuje da li je preminuli bio pozitivan na virus korona.

* I šta ste zaključili, koji su uzroci smrti kod obolelih od kovida 19?

- Među umrlima koji su bili pozitivni na ovaj virus, može se reći da su oni bili raznoliki. Bilo je slučajeva gde su saobraćajni traumatizam i drugi vidovi zadesa, samoubilačke ili ubilačke povrede bili uzroci smrti, dok je kovid 19 u takvim slučajevima predstavljao samo prateće stanje, odnosno nije bio u direktnoj vezi sa uzrokom smrti. Ovakvi slučajevi kategorisani su kao takozvane smrti sa kovidom 19. Sa druge strane, bilo je i onih čija je smrt bila direktna posledica infekcije virusom korona i takvi slučajevi predstavljaju "smrti usled kovida".

* Može li se kod onih koji nisu lečeni od kovida, a ispostavilo se da su ipak bili inficirani, "izmeriti" da li je i koliko korona uticala na takav ishod?

- U određenom broju slučajeva prirodnih smrti nije bilo jednostavno odrediti doprinos kovida 19 u nastanku smrti, jer su osobe kod kojih je postmortalnim testiranjima dokazan virus korona, bolovale i od nekih teških, hroničnih nezaraznih oboljenja, recimo šećerne bolesti, malignih tumora, kardiovaskularnih bolesti...

* Ako ste kod onih sa poznatom infekcijom koronom zaključili da je smrt nastala usled otkazivanja pluća, sa kojom verovatnoćom je to posledica kovid infekcije?

- Obdukcija upravo i služi tome, da se nakon svih prethodno navedenih analiza i dijagnostike utvrdi doprinos virusne infekcije u svakom pojedinačnom slučaju. Dakle, ukoliko se isključe drugi uzroci oštećenja pluća, a osoba je bila zaražena virusom korona, može se reći da je upravo takav nalaz na plućima posledica kovida.

* A, šta ako je uzrok smrti infarkt, da li sa istom sigurnošću može da se objasni veza uticaja virusa na pojavu infarkta i uzrok smrti?

- Infarkt srčanog mišića najčešće nije u vezi sa infekcijom virusom korona. Naime, osnova za nastanak infarkta miokarda jesu aterosklerotske promene na krvnim sudovima srca. Teže forme kovida svakako mogu doprineti pogoršanju već postojećih oboljenja srca.

* Da li se vaši nalazi razlikuju od onoga što su Nemci zaključili na 80 obdukcija isključivo pacijenata koji su lečeni i preminuli od kovida 19?

- S obzirom na to da je obrada naših rezultata još u toku, ne mogu se precizno izjasniti o tome. U pomenutom istraživanju kojim je obuhvaćeno oko 80 preminulih, za sve slučajeve bilo je zajedničko to što je kod njih za života dokazano obolevanje od kovida 19, zbog čega su i lečeni u bolničkim uslovima. U našem uzorku, prisustvo virusa dokazano je postmortalno, neposredno pre obdukcije. U takvim slučajevima osobe najčešće nisu ni znale da su bile zaražene, te nisu ni lečene, pa samim tim nikakva terapija nije "modifikovala" tok bolesti.

* Od obdukcije nema pouzdanije metode za utvrđivanje uzroka smrti, ali da li se sa 100 odsto sigurnosti može dešifrovati veza infekcije koronom i fatalnog ishoda?

- Da, obdukcija jeste najpreciznija metoda za utvrđivanje uzroka smrti. Dodatno, u Institutu za sudsku medicinu svaka obdukcija se radi komisijski, bez obzira na to da li je reč o "kovid" obdukciji ili ne, što povećava verodostojnost ustanovljenih nalaza i zaključaka.

VEĆI NIVO BEZBEDNOSTI

* KOLIKO se u novoj "sigurnoj" sali razlikuju autopsije u odnosu na dosadašnji način rada?

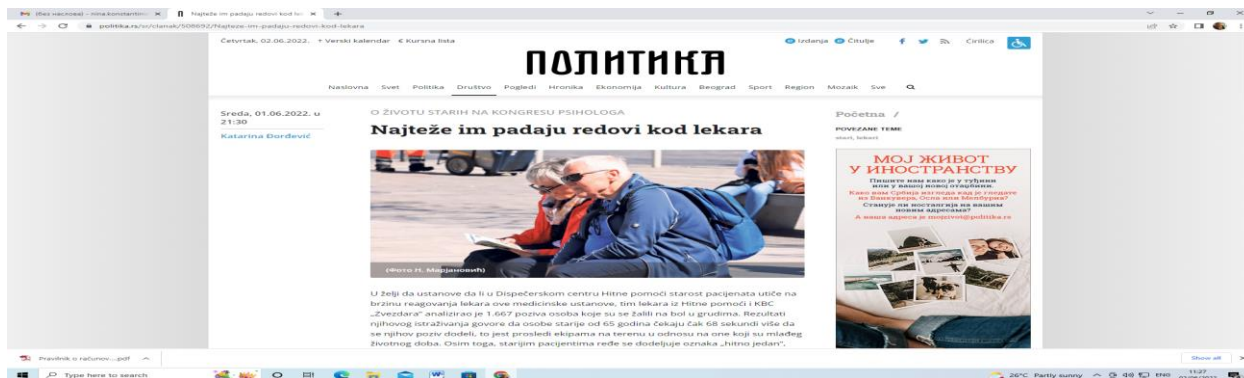
- Iako sveukupna dijagnostika u slučajevima postojanja kovid infekcije jeste šira, u pogledu same obdukcione tehnike, koja podrazumeva način otvaranja telesnih duplji i sečenje organa, nema nikakve razlike u odnosu na obdukcije koje su prethodno rađene. Razlika je u uslovima rada. Naime, nova - specijalizovana obdukciona sala ima poseban sistem ventilacije, čime je postignut negativan pritisak u prostoru, vazduh se filtrira kroz specijalne filtere, a obdukcioni sto je sa tzv. nishodnim sistemom ventilacije, čime je nivo bezbednosti tokom rada značajno podignut.

I ZA PREMINULE OD TUBERKULOZE

* Nije virus korona jedini agens kojem se izlažete pri obdukcijama?

- Osim aktuelne pandemije izazvane virusom korona, u našem poslu postoje i druge potencijalne izloženosti infektivnim agensima kao što je npr. bacil tuberkuloze, te je nova obdukciona sala našla primenu i van "kovid" slučajeva.

ПОЛИТИКА

Najteže im padaju redovi kod lekara

U želji da ustanove da li u Dispečerskom centru Hitne pomoći starost pacijenata utiče na brzinu reagovanja lekara ove medicinske ustanove, tim lekara iz Hitne pomoći i KBC „Zvezdara“ analizirao je 1.667 poziva osoba koje su se žalili na bol u grudima. Rezultati njihovog istraživanja govore da osobe starije od 65 godina čekaju čak 68 sekundi više da se njihov poziv dodeli, to jest prosledi ekipama na

terenu u odnosu na one koji su mlađeg životnog doba. Osim toga, starijim pacijentima ređe se dodeljuje oznaka „hitno jedan“, iako ih njihove godine života svrstavaju u vitalno ugroženije osobe. Ovo je samo jedan primer koji je dr Ivana Petrović, profesorka psihologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, navela kao ilustraciju teze da je diskriminacija starijih prisutna u gotovo svim sferama društva – čak i u oblasti zdravstva.

Govoreći o sveprisutnom fenomenu „ejdžizma“ na 70. Kongresu psihologa Srbije, koji je održan od 25. do 28. maja u Vrnjačkoj Banji, ona je ukazala na svojevrсни paradoks – iako stari predstavljaju sve brojniju populaciju na planeti, odnos prema našim sedokosim sugrađanima često je obojen diskriminacijom.

– U Srbiji živi oko 2.600.000 penzionera, a procene govore da će do 2050. godine svaki četvrti stanovnik Srbije biti stariji od 65. godina. Za nepune tri decenije stari će činiti trećinu stanovnika Evropske unije i petinu građana Sjedinjenih Američkih Država. Rezultati jednog istraživanja govore da je čak 80 odsto ljudi starijih od 60 godina doživelo probleme sa pamćenjem i fizičkim oštećenjima, oko 60 procenata ih bilo je predmet viceva na temu ejdžizma, a trećina je bila ignorisana u društvu, odnosno nije bilo ozbiljno shvaćena zbog svojih godina. U Srbiji prosečna penzija nije dovoljna za minimalnu potrošačku korpu (sa izuzetkom vojnih penzija), a pandemija virusa korona dovela je do socijalne izolacije starih i njihove diskriminacije – njima je bila ograničena sloboda kretanja u većoj meri nego ostalima – navela je dr Ivana Petrović.

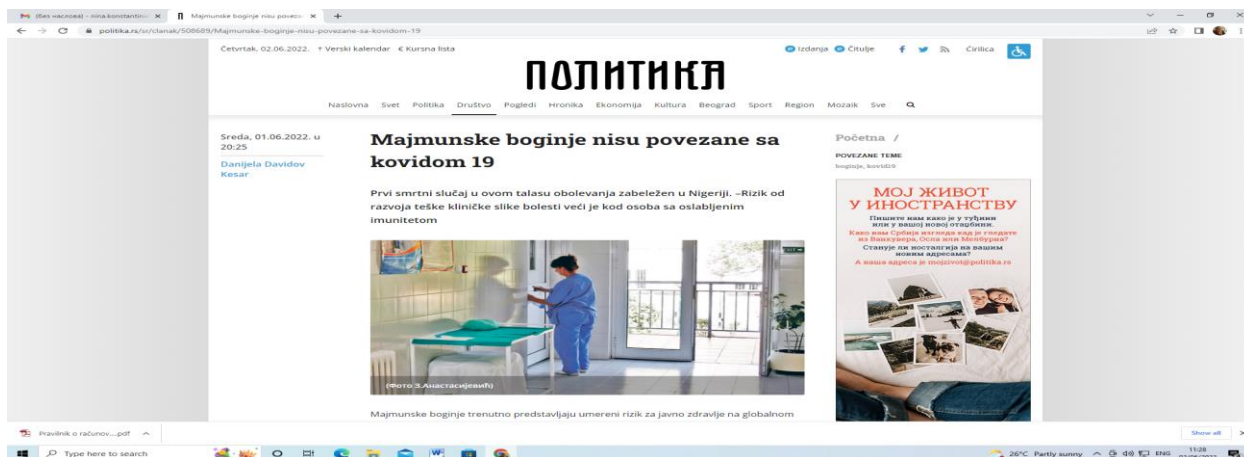
Iako se zbog reforme penzionog sistema stalno podiže starosna granica odlaska u penziju, a zaposleni sve duže ostaju u radnom odnosu, u domenu zapošljavanja prisutne su predrasude da su pripadnici trećeg doba stariji i neproductivni, bolešljiviji, da slabije uče i usvajaju nove veštine i pokazuju veći otpor promenama. Zbog toga su u mnogim zemljama sveta stariji radnici teže zapošljiva kategorija, a najpoželjnija starost za zapošljavanje je između 25 i 35 godina.

– U našoj kulturi postoje snažne emocionalne veze sa pripadnicima trećeg doba, odnosno bakama i dekama, ali ovu vrstu odnosa ne uspevamo da prenesemo u javne politike. Prema starosti treba imati realan odnos – sedamdesete nisu nove pedesete, iako su neke reklame pune mitova u kojima se negiraju degenerativne promene, kognitivno opadanje i depresija. S druge strane su reklame u kojima se nude potrošački krediti za staru populaciju i bakama i dekama suptilno sugeriše kako treba da podignu kredit da bi unucima kupili sve što oni žele. Negde između ova dva mita, treba smestiti realnost u kojoj stare osobe žive i imati puno poštovanje prema njihovim godinama i životnom iskustvu – zaključila je Ivana Petrović, navodeći primer Vlade Stevanovića, najstarijeg učesnika Beogradskog maratona 2021. godine, u čiju je krštenicu upisana 1934. godina.

Njene opservacije u skladu sa sa zaključcima iznesenim u posebnom godišnjem izveštaju poverenice za zaštitu ravnopravnosti o diskriminaciji starijih građana i građanki u Srbiji. U njemu se navodi da se diskriminacija starijih ispoljava u gotovo svim oblastima života – od postupaka pred organima javne vlasti, prilikom pružanja javnih usluga, u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, penzijskog i invalidskog osiguranja, rada i zapošljavanja, imovinskih prava, stanovanja, obrazovanja, kulture i sporta, kao i u oblasti javnog informisanja i medija.

Ovaj osnov diskriminacije često se pojavljuje u i kombinaciji s još nekim ličnim svojstvom – invaliditetom, zdravstvenim stanjem ili polom, što je čest slučaj kod diskriminacije starijih osoba s invaliditetom u oblasti pružanja usluga ili korišćenja javnih površina. Na pitanje šta im predstavlja najveći problem u oblasti zdravstva, dve trećine starijih požalilo se na dugo čekanje na specijalističke preglede, nedostatak lekara specijalista i udaljenost zdravstvenih usluga.

ПОЛИТИКА

Majmunske boginje nisu povezane sa kovidom 19

Prvi smrtni slučaj u ovom talasu obolevanja zabeležen u Nigeriji. –Rizik od razvoja teške kliničke slike bolesti veći je kod osoba sa oslabljenim imunitetom

Majmunske boginje trenutno predstavljaju umereni rizik za javno zdravlje na globalnom nivou koji može da postane veći ukoliko virus iskoristi priliku da se ustali kao ljudski patogen i proširi se na visokorizične grupe, malu decu i osobe sa oslabljenim imunitetom, saopštila je Svetska zdravstvena organizacija (SZO) nakon što su zabeleženi slučajevi obolevanja od ove bolesti u državama u kojima ih dosad nije bilo. Do sada je u svetu potvrđeno oko 260 slučajeva majmunskih boginja, a sumnja se na još 120 obolelih, u 23 zemlje koje nisu endemske za virus.

SZO je istakla da iznenadna pojava majmunskih boginja u nekoliko neendemskih zemalja ukazuje na to da postoji neotkrivena transmisija već neko vreme, prenosi Tanjug.

Agencija Ujedinjenih nacija za zdravstvo očekuje da će biti prijavljeno još slučajeva, kako se bude pojačavao nadzor nad virusom u endemskim i neendemskim zemljama. Većina slučajeva je zasad otkrivena u Velikoj Britaniji, Španiji i Portugaliji.

Šefica odeljenja za pandemije u SZO-u Silvi Brian kaže da se neobično širenje virusa majmunskih boginja može lako obuzdati pravim merama.

– Ne znamo da li samo vidimo vrh ledenog brega, to jest ima li mnogo više slučajeva koji su neotkriveni – rekla je Brian.

Evropska unija (EU) odlučila se za kupovinu vakcina i antivirusnih pilula za borbu protiv majmunskih boginja, što je potvrdio Ričard Bergstrom, koordinator za vakcine Švedske, rekavši da EU još nije potpisala ugovor ni sa jednom firmom ali da će to ubrzo učiniti kako bi već u julu imali neke ograničene količine cepiva i lekova.

Varijanta majmunskih boginja u vezi sa trenutnom epidemijom ima stopu smrtnosti od oko jedan odsto, a do sada je jedan smrtni slučaj u ovom talasu obolevanja zabeležen u Nigeriji i to kod pacijenta sa „komplikovanim” zdravstvenim stanjem.

Profesor dr Zoran Radovanović, epidemiolog, kaže za „Politiku” da se spekulisalo da se bolest sada pojavila u većoj meri jer je ranije čovečanstvo bilo zaštićeno vakcinom protiv velikih boginja, a da se sada promenila populacija i da su ugroženi najviše mlađi od 45 godina koji nikad nisu dobili tu vakcinu.

– Ne verujem u tu tezu. Ta vakcina je štitila u praksi pet, šest godina. Druga sporna hipoteza je da je kovid uzrok pojave majmunskih boginja jer pada otpornost organizma ljudi. Po meni taj stav „ne drži vodu”. Ima i onih koji misle da se promenio virus i da je stekao sposobnost lakšeg prenošenja s čoveka na čoveka. Ni u to ne verujem. Ovaj virus se teže prenosi. Da se virus promenio, brže i lakše bi se prenosio. Ne može da se dobije putem aerosoli kao što je slučaj sa kovidom – istakao je dr Radovanović.

Na društvenim mrežama postoji i teorija da je virus ovih boginja pušten iz laboratorije ili da će služiti kao biološko oružje.

Pronosi se i teorija da od majmunskih boginja više obolevaju vakcinisani protiv koviida, posebno oni koji su dobili cepivo „Astra Zeneke” zato što sadrži adenovirus šimpanzi koji je bio „nosač” vakcine. Stručnjaci odbacuju ovu tvrdnju jer se virus majmunskih boginja uglavnom nalazi kod glodara, a treba znati da obolevaju i ljudi koji nisu dobili tu vakcinu.

– Šta god da se dogodi ima onih koji sve povezuju sa vakcinom. To su zli ljudi. Nema nikakvog osnova da se jedna sasvim drugačija bolest povezuje sa vakcinama protiv koviida. Obolevaju ljudi koji dođu u kontakt sa virusom majmunskih boginja. A da li je pre toga ta osoba болоvala od gripa, nazeba ili koviida nema nikakve veze. Besmisleno je govoriti i o tome kako bi virus majmunskih boginja delovao na vakcinisane protiv korone ili one koji nisu dobili tu vakcinu – napominje dr Radovanović.

Naš sagovornik kaže da je moguće da su otkriveni slučajevi samo vrh ledenog brega, kao i da postoji mogućnost da ima više obolelih, na primer 20.000, ali da je infekcija protekla bez simptoma.

– O čemu god da je reč, činjenica je da ovaj virus ne predstavlja realnu veću opasnost po populaciju jer uobičajenim merama prevencije i održavanjem higijene može da se suzbije. Rasejavanje virusa po svetu je mnogo manje verovatno – dodaje dr Radovanović.

Rizik od razvoja teške kliničke slike bolesti je veći kod osoba sa oslabljenim imunitetom, ističu u Institutu za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut”. Komplikacije majmunskih boginja uključuju encefalitis,

tešku dehidraciju kao posledicu povraćanja i dijareje ili otežanog pijenja zbog lezija u ustima, otečene očne kapke i konjuktivitis, stvaranje ožiljaka, a posebno su značajni ožiljci rožnjače koji dovode do opsežnih i trajnih oštećenja vida, dok su komplikacije respiratornog trakta retke.

Inficirane osobe su zarazne jedan dan pre izbijanja ospe, pa do 21 dana nakon početnih simptoma, ili dok se na svim lezijama na koži ne formiraju kraste uz prestanak drugih simptoma. Tokom perioda inkubacije osoba nije zarazna.